

Д. Мутевъ. Нека прибавя, че тогазъ, при трудното и небезопасно пътуване, Цариградъ отстоялъ доста далечъ отъ централно Българско, пъкъ и турската строга цензура много пречела. Но, при все това, както видѣхме, броятъ на новитѣ книги бързо растѣлъ всѣка година и тѣ се разнасяли изъ цѣлокупното тогазъ Българско, будѣли го отъ дълбокъ вѣковенъ сънъ, прѣскали просвѣта и народно съзнание и вестниците почнали да бранятъ и малкитѣ правдини на народа, действували за нови и му вдѣхвали все по-голѣма смѣлость и вѣра въ неговто историческо право, за сполука и за по-свѣтло бъдеще.

Въ Цариградъ въ 25 печатници сж печатани български книги. Отъ тѣ 11 били български, 7 арменски, 2 гръцки, 1 турска, и пр.

Въ Цариградъ имало и 2 български книжарници: една на П. Р. Славейковъ при печатницата на в. „Македония“ и друга, която вече и по-рано споменахъ, — на Българското печатарско дружество „Промышление“. Тя била добре уредена. Заслужва, мисля, да приведа за нея тѣзи две трогателни случки. Следъ две седмици, откакъ тя е била отворена, край нея минава видниятъ балкански търговецъ, Никола П. Тѣпчилещтовъ. Смаянъ, той се спира срещу прозорцитѣ ѝ, обтрупани съ разни нови български книги и картини и после съглежда отпредъ на лицето ѝ голѣмия надписъ: *Книжарница на Българското печатарско дружество „Промышление“*. Тѣпчилещтовъ дохожда въ умиление, прекръстя се и възкликва: „Госгоди, българска книжарница въ Цариградъ!..“ Но сълзи бликватъ азъ очитѣ му и той прибързва да отмине къмъ търговската си кантора — „Де сж слугитѣ и чирацитѣ, де сж словослагателитѣ?“ възкликва предъ новата книжарница другъ родолюбецъ българинъ, сжщо тѣй развълнуванъ отъ голѣма радостъ. Искамъ да ги пригърна и да ги целуна: тѣ засрамирахъ насъ търговцитѣ, челебнитѣ!.. Тѣ правятъ чудеса! Златни времена сж днешнитѣ!..

Българскитѣ цариградски вестници се занимавали съ въпроси обществени и стопанско-икономически, съ популярна наука и литература и хроникирали по-важни случки и правителствени разпоредби, най-вече административни. По време на черковната борба много статии били посветени на вѣроизповедни и черковни въпроси. Политическитѣ новини — колкото и да малко били тѣ — вестниците съобщавали много предпазливо. Често тѣ препечатвали отъ мѣстни турски, гръцки и френски вестници антрефилета и статии, за които строгата турска цензура не могла да ги държи отговорни. Нѣщо характерно за онова време — вестниците съ-